

Okula Aidiyet Duygusunda Okul Sporlarına Katılımın Etkisi

The Effect of Participation in School Sports on School Belonging

Eda Yılmaz^{1*}, Sevinç Namli², Ferhat Canyurt³, Pınar Pehlivan⁴, Fatih Ateş⁵

*Correspondence:

Eda YILMAZ

ismail.koc@ahievran.edu.tr

¹Erzurum Technical University –
Faculty of Sports Sciences-
eda.yilmaz@erzurum.edu.tr-
0000-0003-4832-3792

²Erzurum Technical University –
Faculty of Sports Sciences-
sevinc.namli@erzurum.edu.tr-
0000-0003-0958-6792

³Erzurum Technical University –
Faculty of Sports Sciences-
ferhat.canyurt@erzurum.edu.tr-
0009-0000-1950-5007

⁴Erzurum Teknik Üniversitesi-
Sağlık Bilimleri Enstitüsü-
pinar.pehlivan@erzurum.edu.tr-
0009-0006-6430-1330

⁵Erzurum Technical University –
Faculty of Sports Sciences-
fatih.ates@erzurum.edu.tr- 0009-
0000-5510-2694

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17675162>

Received / Gönderim: 28.01.2025

Accepted / Kabul: 10.05.2025

Published / Yayın: 30.06.2025

Volume 2, Issue 2, June, 2025

Cilt 2, Sayı 2, Haziran, 2025

Öz

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği okullar, insan yaşamında önemli bir dönemi kapsamaktadır. Öğrencilerin okullarına aitlik hissetmesi ve istekli olarak gitmesi akademik başarılarına da etki edeceğinden, öğrencilerin okula aidiyet duyguları araştırılması önem arz eden bir konudur. Bu çalışmada, öğrencilerin okula aidiyet duyguları düzeylerini etkilediği düşünülen okul spor takımlarında yer alma durumunu incelemek amacıyla tasarlanmıştır. 375'li ortaokul, 346'sı lise olmak üzere toplam 721 öğrencinin katılım sağladığı çalışmada okul takımlarında yer alan öğrenci sayısı 330 iken, okul takımlarında yer almayan öğrenci sayısı 391'dir. SPSS 27.0 paket programı ile yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmış ve parametrik testler uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre cinsiyet değişkeninin okula aidiyet duygusunda istatistiksel olarak herhangi bir farka rastlanmamıştır. Orta okul öğrencilerinin okula aidiyet duygusu puanları lise öğrencilerinin aldıkları puan ortalamalarına göre daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Bununla birlikte okul takımında yer alma, ailenin çocuğunun spor yapmasını destekleme ve okul idaresi/öğretmenlerin öğrencinin spor yapmasını destekleme değişkenlerine göre evet diyen katılımcıların hayır diyen katılımcılara oranla okula aidiyet puanlarının daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler Okul aidiyeti, Okul sporları, Eğitim, Öğretim

Abstract

Schools, where education and training occur, cover an important period in human life. It is an important issue to investigate students' feelings of belonging to school, as students' feeling of belonging to school and going willingly will affect their academic success. This research was designed to examine students' participation in school sports teams, which is thought to affect their sense of belonging to the school. A total of 721 students, 375 from secondary school and 346 from high school, participated in the study. While the number of students in school teams was 330, the number of students who were not in school teams was 391. As a result of the analyses performed with the SPSS 27.0 package program, it was determined that the data showed normal distribution and parametric tests were applied. According to the research findings, no statistical difference was found in the gender variable in the sense of belonging to the school. Middle school students' sense of school belonging scores are higher and statistically significant than the average scores of high school students. However, according to the variables of taking part in the school team, supporting the family's child to do sports, and school administration/teachers supporting the student to do sports, it was determined that the school-belonging scores of the participants who said yes were higher and statistically significant compared to the participants who said no.

Keywords: School belonging, School sports, Education, Training

<https://www.ijoss.org/Archive/issue2-volume2/ijoss-Volume2-issue2-22.pdf>

Giriş

Araştırmacılar, insanların yaşamları boyunca çeşitli aidiyet duyguları geliştirdiğini ve bu duyguların fizyolojik ihtiyaçlar kadar önemli olduğunu vurgulamaktadırlar (Baumeister ve Tice, 1990; Maslow, 1958; Özkay Aydoğan, 2016; Yusufoglu ve Cerev, 2019). Ait olma ihtiyacı, bireylerin toplum içinde kabul görmeyi, seilmeyi, değer görmeyi ve güvenilmeyi istemesiyle ortaya çıkan, doğuştan gelen bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, insanın mutluluğu, sağlığı ve dengeli bir yaşam sürmesi açısından hayati bir öneme sahiptir (Sarı, 2013). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi incelendiğinde, insanın yaşamı boyunca karşılaması gereken temel ihtiyaçları sıralamaktadır. Fizyolojik ihtiyaçlarla başlayan bu hiyerarşide, ait olma ihtiyacı üçüncü basamakta yer alır ve bireyin sosyal ilişkilere duyduğu ihtiyacı ifade eder. Bu ihtiyaçlar hiyerarşisi, bireyin psikolojik ve duygusal ihtiyaçlarının fizyolojik ihtiyaçlar kadar önemli olduğunu vurgular (Maslow, 1958).

Günümüzde, insanların sosyal ilişkileri ve aidiyet duyguları, psikolojik ve sosyolojik araştırmaların odağında önemli bir yer tutmaktadır (Aydın vd., 2013). Aidiyet kavramı, bireylerin kendilerini bir grup içinde kabul edilmiş, değerli ve desteklenmiş hissetmeleriyle ilişkilendirilir. Rokach, Bacanlı, ve Ramberan (2000) aidiyet duygusu, bireyin kendini bulunduğu topluluk içinde faydalı ve kıymetli görmesiyle şekillenirken, Gordon ve ark. (2020) ise, insanın kıymet verdiği kişiler tarafından kabul edilme ve sevilme ihtiyacıyla doğuştan gelen bir gereksinim olarak aidiyet kavramını tanımlamışlardır. Bu farklı tanımlara rağmen, insanoğlunda var olan aidiyet duygusunun temelinde insanların bir grup veya topluluğa ait olma ihtiyacı yatar (Arslan ve Özdemir, 2023).

İnsan yaşamının her döneminde, aile kurma, bir gruba katılma ve hatta bir ülkeye veya yaşadığı şehre olan aidiyet hissi farklı şekillerde ortaya çıkar ve yaşamını şekillendirir (Arslan ve Özdemir, 2023). Aidiyet duygusu, bireyin başkaları tarafından kabul görme, bir grup üyesi olma ve içinde bulunduğu topluluklarla bağını koruma gibi temel ihtiyaçlarını karşılar. Aynı zamanda, aidiyet duygusu, bireyin kendisini toplumda kaybetmeme çabası olarak da görülür ve bu duygu, bireyin kendini daha değerli hissetmesini sağlar (Aydın, 2018). Okula aidiyet duygusu, bireyin aidiyet ihtiyacını karşılayan alanlardan biridir. Öğrencilerin okulda kabul gördüklerini, onaylandıklarını ve desteklendiklerini hissetmeleri, okula aidiyet duygusunu güçlendirir. Okula aidiyet duygusu da bireyin okul içinde zaman geçirdiği süreçte kendini kabul görmüş, desteklenmiş ve değerli hissetmesiyle ortaya çıkar (Serbest, 2019).

Okul sporları ise, öğrencilerin fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak güçlenmelerine katkıda bulunurken, aynı zamanda takım ruhunu geliştirir ve öğrencilere uğruna yarıştığı kurum veya kuruluşa aitlik hissini kazandırır. Mengi (2011) 'ye göre okula aidiyet, öğrencilerin okulla pozitif duygular beslemesi, okulun bir parçası gibi hissetmeleri ve okulda olumlu ilişkiler kurabilmeleriyle ifade edilir. Bu duygu, öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etki ederken, aynı zamanda psikolojik ve duygusal açıdan da önemli bir destek sağlar (Öcal ve Koçak, 2010).

Araştırmanın amacı ve önemi

Bu çalışmanın amacı; aidiyet kavramını genel olarak ele alarak, özellikle okula ve okul sporlarına duyulan aidiyetin önemini vurgulamak ayrıca okul sporlarının, öğrencilerin aidiyet duygusunu artırmada ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamada önemli bir araç olduğu ortaya koymaktır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın modeli

Nicel araştırma modeline göre tasarlanan çalışma, ilişkisel araştırma yöntemi doğrultusunda kurgulanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu

Çalışmanın araştırma grubunu ortaokul ve lise eğitim kurumlarında eğitim-öğretim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Sosyal bilimler alanında örneklem seçimlerinde sıklıkla kullanılan G*Power analizi ve araştırmada kullanılan ölçek maddelerinin en az 10 katı katılımcıya ulaşma (Akgül, 2005) yöntemleri kullanılmıştır. G*Power analizinde %95 güç ve 0,03 etki büyüklüğü ile 486 katılımcıya ulaşılması gerektiği sonucuna varılmış, madde sayısı baz alındığında ise 18 maddenin 10 katı olan 180 katılımcının araştırma için yeterli olduğu ortaya çıkmıştır. Tesadüfi örneklem yoluyla ulaşılan 721 öğrencinin araştırmanın yürütülmesi için yeterli olduğu görülmüştür. Katılımcılara ait detaylı bilgiler bulgular bölümü Tablo 1’de verilmiştir.

Veri toplama araçları ve süreci

Çalışmada veri toplamak amacıyla öğrencilerden belirli özelliklerini belirleyebilmek için “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, eğitim durumu, okul takımında bulunup bulunmadığı vb. sorular içermektedir. Öğrencilerin okula aidiyet duygularının belirlenebilmesi için de Goodenow (1992) tarafından oluşturulan ve Sarı (2013)’nın geçerlilik ve güvenilirliğini yaparak Türkçeye uyarladığı Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (OADÖ) kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde 18 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ise 0.84 bulunmuştur. Bu araştırma dahil olan katılımcılardan alınan veriler doğrultusunda ise okul aidiyet duygusu Ölçeğinin Cronbach α değeri .843 olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya başlanması için Erzurum Teknik Üniversitesi etik kurul komisyonundan ve Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden uygulama için izin alınmış ve çalışmanın uygulanacağı ortaokul ve lise okullarının idari yöneticilerinin bilgileri ve rehberliğinde uygun görülen zaman dilimlerinde katılımcılara ölçekler uygulanmıştır. Uygulama öncesinde katılımcılara çalışmanın amaç ve önemiyle ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Katılımcılar veri toplama araçlarını yaklaşık 15-20 dakikada tamamladıkları gözlemlenmiştir. Araştırmacı tarafından katılımcıların doldurdukları ölçekler kontrol edilerek eksiklik veya yanlışlık tespit edilenler araştırma dışında tutulmuştur. Daha sonra katılımcılara uygulanan veri toplama araçlarının geçerli olabilecek şartları sağlayanları değerlendirmek üzere kodlama yaparak bilgisayara kaydedilmiştir.

Verilerin analizi

Çalışmada elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesi SPSS 27.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Yapılan normallik dağılımı analizinde, okul aidiyet duygusu (Skewness=-.317, Kurtosis=-.073), olduğu ortaya koyulmuştur. Tabachnick ve Fidel (2015)’in “(-1.5 ile +1.5)” olarak belirlediği sınırlar içerisinde olduğu ve dolayısıyla normal dağılım sonucu parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir.

Bugular

Tablo 1. Demografik Özelliklere İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	N	%
Kadın	378	52.4
Erkek	343	47.6
Öğrenim Durumu	N	%
Ortaokul	375	52.0
Lise	346	48.0
Okul takımında mısınız?	N	%
Evet	330	45.8
Hayır	391	54.2
Aileniz sporla uğraşmanızı destekler mi?	N	%
Evet	647	89.7
Hayır	74	10.3
Okul idaresi veya öğretmenleriniz, sporla uğraşmanızı destekler	N	%
Evet	460	63.8
Hayır	48	6.7
Kısmen	213	29.5
Toplam	721	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya dahil edilen katılımcılardan 378 bireyin %52.4'ünün kadın; 343 bireyin %47.6'sının erkek oldukları; öğrenim durumlarının ise bakıldığında 375 bireyden %52.0 ortaokul; 346 bireyin % 48.0 lise öğrenim durumuna sahip oldukları; katılımcıların okul takımında mısınız değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında 330 bireyin % 45.8 evet; 391 bireyin %54.2 hayır cevabını verdikleri; katılımcıların aileniz sporla uğraşmanızı destekler mi değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında 647 bireyin % 89.7 evet; 74 bireyin % 10.3 hayır cevabını verdikleri; katılımcıların okul idaresi veya öğretmenleriniz sporla uğraşmanızı destekler mi değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında 460 bireyin %63.8 evet; 48 bireyin %6.7 hayır; 213 bireyin % 29.5 kısmen cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Okul Aidiyet Duygusu Düzeyleri

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss.	t	p(sig.)
Okul Aidiyet Duygusu	Kadın	378	3.59	.682	.485	.628
	Erkek	343	3.56	.589		

*: p<0,05

Tablo 2'ye göre çalışmaya katılanların cinsiyet durumunun okul aidiyet duygusu düzeylerinin karşılaştırılmasında; okul aidiyet duygusu toplam (p=.628) boyutunda anlamlı farklılık görülmemektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Okul Aidiyet Duygusu Düzeyleri

Alt Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	$\bar{x}$	Ss.	t	p(sig.)
Okul Aidiyet Duygusu	Ortaokul	375	3.71	.649	6.063	.001*
	Lise	346	3.43	.595		

Tablo 3'te görüldüğü gibi çalışmaya katılanların öğrenim durumu değişkenine göre okul aidiyet duygusu düzeylerinin karşılaştırılmasında; okul aidiyet duygusu toplam ($p=.001$) boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Katılımcılar verdikleri cevaplara göre ortalamalara bakıldığında ortaokulda öğrenim görenlerin lisede öğrenim görenlere oranla anlamlı düzeyde yüksek oldukları görülmüştür.

Tablo 4. Katılımcıların Okul takımında mısınız? Değişkenine Göre Okul Aidiyet Duygusu Düzeyleri

Alt Boyutlar	Okul takımında mısınız?	n	$\bar{x}$	Ss.	t	p(sig.)
Okul Aidiyet Duygusu	Evet	330	3.71	.616	5.490	.001*
	Hayır	391	3.46	.635		

*: $p<0,05$

Tablo 4'te görüldüğü gibi çalışmaya katılanların okul takımında mısınız değişkenine göre okul aidiyet duygusu düzeylerinin karşılaştırılmasında; okul aidiyet duygusu toplam ($p=.001$) boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre ortalamalara bakıldığında okul takımında yer alanların, almayanlara göre daha yüksek aidiyet duygusuna sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Aileniz sporla uğraşmanızı destekler mi? Değişkenine Göre Okul Aidiyet Duygusu Düzeyleri

Alt Boyutlar	Aileniz sporla uğraşmanızı destekler mi?	n	$\bar{x}$	Ss.	t	p(sig.)
Okul Aidiyet Duygusu	Evet	647	3.61	.628	4.135	.001*
	Hayır	74	3.29	.663		

*: $p<0,05$ T

Tablo 5'te görüldüğü gibi çalışmaya katılanların aileniz sporla uğraşmanızı destekler mi değişkenine göre okul aidiyet duygusu düzeylerinin karşılaştırılmasında; okul aidiyet duygusu toplam ($p=.001$) boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre ailesinin spor yapmasını desteklediği katılımcıların, desteklemeyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Katılımcıların Okul idaresi veya öğretmenlerinizi, sporla uğraşmanızı destekler mi? Değişkenine Göre Okul Aidiyet Duygusu Düzeyleri

Alt Boyutlar	Okul idaresi veya öğretmenlerinizi sporla uğraşmanızı destekler mi?	n	$\bar{x}$	Ss.	F	p(sig.)	Post hoc (Tukey)
Okul Aidiyet Duygusu	Evet ¹	460	3.67	.629	16.999	.001*	1>2,3
	Hayır ²	48	3.22	.672			
	Kısmen ³	213	3.45	.606			

*: $p<0,05$

Tablo 6 sonuçları baz alındığında çalışmaya katılanların okul idaresi veya öğretmenlerinizi sporla uğraşmanızı destekler mi değişkenine göre okul aidiyet duygusu düzeylerinin karşılaştırılmasında; okul aidiyet duygusu ($p=.001$) boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırma neticesinde okul aidiyet duygusu toplam boyutunda evet cevabı veren katılımcıların hayır ve kısmen cevabı veren katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Okula olan bağlılığın ve aidiyet duygusunun azalması, öğrencilerin kendilerini dışlanmış hissetmelerine ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin dışında kalmalarına neden olabilir. Eğitim-öğretimdeki bu sorunun çözümüne yönelik önemli bir katkı sağlayabileceği düşünülen okul spor etkinliklerinin, ortaöğretim ve lise düzeyindeki öğrencilerin okula bağlılıkları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla tasarlanan bu çalışma, 721 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında, okula aidiyet duygusunun cinsiyet değişkeni açısından puan ortalamalarında erkek öğrencilerde 3.59 ± 0.682 , kadın öğrencilere göre 3.56 ± 0.589 istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir ($p=0.628$). Bulgularımızla paralel olarak Yanık (2018) tarafından yapılan “Ortaöğretim okul sporlarının öğrencilerin okula bağlılık düzeyine etkisi” çalışmasında cinsiyet değişkeni puan ortalamaları kadın ve erkek öğrencilerde istatistiksel olarak farka rastlanmamıştır. Eğitim sisteminin cinsiyet eşitliğini teşvik etmesi ve öğrencilere eşit fırsatlar sunması, sosyal normların ve toplumsal beklentilerin cinsiyet rollerine ilişkin katı kalıpların azalması çalışmamızda cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılığın olmamasının nedeni olarak düşünülebilir. Diğer yandan McNeely, Nonnemaker, ve Blum (2002) tarafından yapılan çalışmada ise, öğrencilerin okula aidiyeti konusunda cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur ve kadın katılımcıların okula bağlılıklarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde kadınların okula bağlılıklarının erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya çıkaran çalışmalara sıklıkla rastlanmaktadır (Adelabu, 2007; Alaca, 2011; Cheung, 2004; Cheung ve Hui, 2003; Goodenow, 1992; Mengi, 2011; Nichols, 2008). Uwah, McMahon, ve Furlow (2008) kız öğrencilerin okullarına aidiyet duyguları erkek öğrencilere kıyasla daha ön planda tuttuklarını ve bu nedenle okula aidiyet duygularının daha yüksek olabileceği ifade edilmiştir. Öğrencilerin okul aidiyetlerine zıt bir durum olan okula yabancılaşma konusunda yapılan çalışmalarda ise erkek öğrencilerin okula daha fazla yabancılaşma eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Örneğin Brown, Higgins, Pierce, Hong, ve Thoma (2003) yaptıkları bir çalışmada okula yabancılaşma da erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha yüksek ortalamalara sahip oldukları istatistiksel analizler sonucunda bulunmuştur. Calabrese (1989) okulların yalnızca akademik başarıya değil, aynı zamanda okuldan uzaklaşmalarına engel olacak tedbirlerin alınarak akademik başarılarını artırabileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda alınacak tedbirlerin, öğrencilerin sosyal, psikolojik ve akademik gelişimleri açısından hayati öneme sahip olduğu belirtilmektedir (Bellici, 2015).

Yaşları ilerledikçe öğrencilerin okula bağlanma düzeylerinin azaldığı ve bu iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p=.001$). Ortaokul öğrencileri genellikle daha az akademik ve sosyal baskıya maruz kalırken, ergenlik döneminin başlangıcındaki liseli öğrencilerin kimlik arayışı içinde olmaları, okul aidiyet duygusunu karmaşıktırabilir ve bu da ortaokul öğrencilerine kıyasla daha düşük bir okul aidiyetiyle ilişkilendirilebilir. Simons-Morton, Crump, Haynie, ve Saylor (1999) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde, okul aidiyet duygu düzeyiyle yaş açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırmalar neticesinde eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin okul aidiyetinin azaldığı tespit edilmiştir. Marks (2000), öğrencilerin okul aidiyet duygularının ilkokuldan liseye doğru kademeli bir şekilde azaldığını ifade etmiştir. Elde edilen bu bulguların aksine literatürde yer alan bazı araştırmalar okul aidiyet duygusu ve yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır (Goodenow, 1992; Hagborg, 1994; Hill ve Werner, 2006).

Okul takımında yer alan ve almayan öğrencilerin okula aidiyet puanlarının karşılaştırılması sonucunda, okul aidiyet duygusu toplam puan boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p=.001$). Buna göre, okul takımında görev alan öğrencilerin okula aidiyet puanı, görev almamış olan öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okul takımında görev almanın okul aidiyet duygusunu artırmasının başlıca nedeni, öğrencilerin takım faaliyetleri sırasında grup kimliği ve dayanışma duygularını güçlendirmeleri ve bu süreçte okul kültürüne daha fazla katılım sağlamaları olabilir. Okullarda düzenlenen müfredat dışı etkinliklerin, öğrencilerin okula bağlılığını güçlendiren önemli iç faktörler olduğu ve bunun da eğitim alanında giderek önem kazandığı belirtilmiştir (Özdemir, 2012). Çalışmamızla paralel olarak Yanık (2018), tarafından yürütülen bir araştırmada okullarda yapılan ders dışı sporsal faaliyetlere katılan öğrencilerin okula aidiyet toplam puanları hiç katılmayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Okul takımında yer almanın, öğrencilerin kendilerini ifade etme yeteneklerini geliştirdiği, elde ettikleri sportif başarıların okuldaki diğer öğrenciler tarafından takdir edilme duygularını, sosyal yaşamlarını olumlu yönde etkilediği ve okul aidiyet duygularını artırdığı söylenebilir (Serbest, 2019). Ayrıca öğrencilerin okul aidiyet duygusunun düşük olması, okula yabancılaşma, derslere devamsızlık, okulu bırakma veya olumsuz davranışlar sergileme gibi istenmeyen sonuçlara yol açabilir (Yanık, 2018). Yüksek okul aidiyetine sahip öğrencilerin genellikle okul ortamında mutlu olmaları, kendilerini ait hissettikleri gruplarda yer edinmeleri ve gelecekteki yaşamlarıyla ilgili daha sağlıklı kararlar almaları beklenebilir. Altınsoy ve Özyer (2018), lise öğrencileri arasında yapılan bir çalışma, umutsuzluk ve yalnızlık hissinin okul aidiyetiyle negatif bir ilişki içinde olduğu sonucuna varmıştır. Çalışmamızla benzerlik gösteren bu araştırma sonucuna dayanarak okul takımlarında yer almanın öğrencileri yalnızlıktan uzaklaştırabileceği ve umutsuzluğa kapılmalarını önleyebileceği söylenebilir.

Son olarak, öğrencilerin okula aidiyet duygusunu artıran faktörler arasında; ailenin, okul yönetiminin ve öğretmenlerin desteğinin belirleyici bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Ders dışı sportif etkinliklere katılımda aile, okul yönetimi ve öğretmenleri tarafından desteklenen grubun okul aidiyet duygusunda anlamlı bir artışın olduğu belirlenmiştir ($p=0.001$). Aidiyet duygusundaki artış, öğrencilerin okulda daha fazla zaman geçirmesini ve okula daha fazla entegre olmasıyla kendini gösterebilir (Singh, Uijtdewilligen, Twisk, Van Mechelen, ve Chinapaw, 2012). Aynı zamanda, ebeveynlerin bu faaliyetlere desteği ve teşviği sayesinde öğrencilerin okula karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerine yardımcı olabilir. Lindner (1999) tarafından 5. sınıftan 12. sınıfa kadar toplam 4690 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada, spora katılım ve akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışmada, akademik yönden kendini başarılı hisseden öğrencilerin %87,5'inin sportif aktivitelere daha çok katılan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, okul yönetimini ve öğretmenlerin sportif etkinliklere katılımı desteklemesi, öğrencilere sportif etkinliklere katılımdan dolayı okuldan daha fazla destek ve ilgi gösterildiği hissini verebilir. Bu destekler, öğrenci, okul yönetimi ve öğretmenler arasında bir bağ kurulmasına ve okula aidiyet duygusunun güçlenmesine katkıda bulunabilir. Silliker ve Quirk (1997) tarafından yapılan ve örneklem grubunun liseler arası okul futbol maçlarına katılan öğrencilerden seçildiği diğer çalışmada ise istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar bulunmamasına rağmen, öğrencilerin maçlara katıldıkları dönemdeki genel not ortalamalarının, maçlara katılmadıkları döneme göre daha yüksek olduğu ve devamsızlıklarının maç döneminde daha az olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Okul içinde veya dışında düzenlenen sportif etkinliklere odaklanarak, öğrencilerin okula ve eğitime olan aidiyetlerini artırmak, umutsuzluk ve yalnızlık gibi olumsuz duyguları önleme açısından temel bir yöntem olarak düşünülebilir. Bu da ders dışı sportif etkinliklerin öneminin bir kez daha vurgulanmasının altını çizmektedir. Sonuç olarak çalışmamızın bulgularından hareketle eğitim politikalarının ve okul programlarının, öğrencilerin okula aidiyet duygularını güçlendirmeye yönelik daha kapsamlı ve etkili yaklaşımlar geliştirmesine katkı sağlayabileceğini söyleyebiliriz.

Kısaltmalar / Abbreviations

n	Örneklem sayısı
X	Aritmetik ortalama (mean)
Ss	Standart sapma (standard deviation)
F	F istatistiği (ANOVA test istatistiği)
p	Anlamlılık değeri (p-value)
Fark gruplar arası fark / difference	
t	t istatistiği (t-testi istatistiği)

Beyanlar / Declarations

Etik Onay ve Katılım Onayı / Ethics approval and consent to participate

Bu çalışmanın hazırlanma ve yazım sürecinde “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

During the preparation and writing of this study, the principles of scientific integrity, ethics, and citation, as stipulated in the “Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive,” were fully observed; no falsification was made on the collected data, and this study has not been submitted to any other academic publication platform for evaluation. The author bears full responsibility for any potential violations regarding the article.

Veri Ve Materyal Erişilebilirliği / Availability of data and material

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler, makul talepler üzerine sorumlu yazardan temin edilebilir. Veri seti yalnızca akademik amaçlar için erişilebilir olacak ve verilerin herhangi bir kullanımı, orijinal çalışmayı referans gösterecek ve katılımcıların gizliliğini koruyacaktır.

The data that support the findings of this study are available from the corresponding author upon reasonable request. The dataset will be accessible only for academic purposes, and any use of the data will recognize the original study and maintain the confidentiality of the participants.

Çıkar Çatışması / Competing interests

Yazarlar, bu makalede sunulan çalışmayı etkileyebilecek herhangi bir çıkar çatışması veya kişisel ilişkiye sahip olmadıklarını beyan etmektedirler.

The authors declare that they have no known competing financial interests or personal relationships that could have appeared to influence the work reported in this paper.

Yazar Katkıları / Authors' Contribution Statement

Çalışmanın tasarımı ve planlanması: F.O., Ö.B.; Veri toplama, analiz veya yorumlama: F.O., Ö.B.; Makalenin yazımı: F.O., Ö.B.; Veri düzenleme, yöntem belirleme, yazım – özgün taslak, yazım – gözden geçirme ve düzenleme: F.O., Ö.B.; Tüm yazarlar makalenin önemli noktalarını eleştirel bir şekilde gözden geçirmiştir. Tüm yazarlar makalenin son halini onaylamıştır.

Study design and planning: F.O., Ö.B.; Data collection, analysis or interpretation: F.O., Ö.B.; Writing of the article: F.O., Ö.B.; Data curation, methodology, writing – original draft, writing – review and editing: F.O., Ö.B.; All authors critically revised the important points of the article. All authors approved the final version of the article.

Fon Desteği / Funding

None.

Teşekkür / Acknowledgements

APA 7 Citation

Yılmaz, E., Namlı, S., Canyurt, F., Pehlivan, P., & Ateş, F. (2025). The Effect of Participation in School Sports on School Belonging. *International Journal of Health, Exercise, and Sport Sciences (IJOSS)*, 2(2), 237–246.
<https://www.ijoss.org/Archive/issue2-volume2/ijoss-Volume2-issue2-22.pdf>

References / Kaynaklar

- Adelabu, D. H. (2007). Time perspective and school membership as correlates to academic achievement among African American adolescents. *Adolescence*, 42(167), 525–538.
- Akgül, A. (2005). *Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri: SPSS uygulamaları* (2. baskı). Ankara: Emek Ofset.
- Alaca, F. (2011). İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi (Tez No. 299917) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Altınsoy, F., & Özyer, K. K. (2018). Liseli ergenlerde okula aidiyet duygusu: Umutsuzluk ve yalnızlık ile ilişkileri. *Elementary Education Online*, 17(3), 1576–1587. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.466429>
- Arslan, A., & Özdemir, N. (2023). Ortaokul öğrencilerinde okula aidiyetin okul sporları bağlamında incelenmesi. *Journal of History School*, 15(LIX), 2627–2647. <https://doi.org/10.29228/joh.62863>
- Aydın, O., Sahin, D., Güzel, H. Y., Abayhan, Y., Kaya, A. G., & Ceylan, S. (2013). Ait olma ihtiyacının ve haberdar olmanın psikolojik dışlanmaya gösterilen tepkiler üzerindeki etkileri/The effects of the need to belong and being informed on reactions to ostracism. *Türk Psikoloji Dergisi*, 28(72), 21–32.
- Aydın, R. (2018). Ortaokul öğrencilerinin okul aidiyeti ile okul memnuniyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baumeister, R. F., & Tice, D. M. (1990). Point-counterpoints: Anxiety and social exclusion. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 9(2), 165–195. <https://doi.org/10.1521/jscp.1990.9.2.165>
- Bellici, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okula bağlanmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 48–65. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.1-5000128594>
- Brown, M. R., Higgins, K., Pierce, T., Hong, E., & Thoma, C. (2003). Secondary students' perceptions of school life with regard to alienation: The effects of disability, gender, and race. *Learning Disability Quarterly*, 26(4), 227–238. <https://doi.org/10.2307/1593636>
- Calabrese, R. L. (1989). Student alienation and academic achievement. *The Education Digest*, 54(9), 7–10.
- Cheung, H. Y. (2004). Comparing Shanghai and Hong Kong students' psychological sense of school membership. *Asia Pacific Education Review*, 5(1), 34–38. <https://doi.org/10.1007/BF03026277>
- Cheung, H. Y., & Hui, S. K. F. (2003). Mainland immigrant and Hong Kong local students' psychological sense of school membership. *Asia Pacific Education Review*, 4(1), 67–74. <https://doi.org/10.1007/BF03025553>
- Goodenow, C. (1992). School motivation, engagement, and sense of belonging among urban adolescent students. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, San Francisco, CA, United States.
- Gordon, M. S., Russell, B. S., & Finan, L. J. (2020). The influence of parental support and community belonging on socioeconomic status and adolescent substance use over time. *Substance Use & Misuse*, 55(1), 23–36. <https://doi.org/10.1080/10826084.2019.1654513>
- Hagborg, W. J. (1994). An exploration of school membership among middle- and high-school students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 12(4), 312–323. <https://doi.org/10.1177/073428299401200401>
- Hill, L. G., & Werner, N. E. (2006). Affiliative motivation, school attachment, and aggression in school. *Psychology in the Schools*, 43(2), 231–246. <https://doi.org/10.1002/pits.20140>
- Lindner, K. J. (1999). Sport participation and perceived academic performance of school children and youth. *Pediatric Exercise Science*, 11(2), 129–143. <https://doi.org/10.1123/pes.11.2.129>
- Marks, H. M. (2000). Student engagement in instructional activity: Patterns in the elementary, middle, and high school years. *American Educational Research Journal*, 37(1), 153–184. <https://doi.org/10.3102/00028312037001153>
- Maslow, A. H. (1958). A dynamic theory of human motivation. In C. L. Stacey & M. DeMartino (Eds.), *Understanding human motivation* (pp. 26–47). Howard Allen Publishers. <https://doi.org/10.1037/11305-004>
- McNeely, C. A., Nonemaker, J. M., & Blum, R. W. (2002). Promoting school connectedness: Evidence from the national longitudinal study of adolescent health. *Journal of School Health*, 72(4), 138–146. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2002.tb06533.x>
- Mengi, S. (2011). Ortaöğretim 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin sosyal destek ve özyeterlilik düzeylerinin okula bağlılıkları ile ilişkisi (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Nichols, S. L. (2008). An exploration of students' belongingness beliefs in one middle school. *The Journal of Experimental Education*, 76(2), 145–169. <https://doi.org/10.3200/JEXE.76.2.145-169>
- Öcal, K., & Koçak, M. S. (2010). Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı ve davranış gelişimine etkisi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 7(1), 86–94.
- Özdemir, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 225–242.

- Özkay Aydoğan, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin kişilerarası bağımlılık, benlik saygısı ve aidiyet ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Rokach, A., Bacanlı, H., & Rambaran, G. (2000). Coping with loneliness: A cross-cultural comparison. *European Psychologist*, 5(4), 302–311. <https://doi.org/10.1027/1016-9040.5.4.302>
- Sarı, M. (2013). Lise öğrencilerinde okula aidiyet duygusu. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 147–160.
- Serbest, Ö. (2019). Okul takımlarında görev alan lise öğrencilerinin okul aidiyet duygularının incelenmesi (Yüksek lisans tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Silliker, S. A., & Quirk, J. T. (1997). The effect of extracurricular activity participation on the academic performance of male and female high school students. *The School Counselor*, 44(4), 288–293. <http://www.jstor.org/stable/23897929>
- Simons-Morton, B. G., Crump, A. D., Haynie, D. L., & Saylor, K. E. (1999). Student–school bonding and adolescent problem behavior. *Health Education Research*, 14(1), 99–107. <https://doi.org/10.1093/her/14.1.99>
- Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J. W., Van Mechelen, W., & Chinapaw, M. J. (2012). Physical activity and performance at school: A systematic review of the literature including a methodological quality assessment. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 166(1), 49–55. <https://doi.org/10.1001/archpediatrics.2011.716>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). Using multivariate statistics (Baloğlu, M., Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uwah, C. J., McMahon, H. G., & Furlow, C. F. (2008). School belonging, educational aspirations, and academic self-efficacy among African American male high school students: Implications for school counselors. *Professional School Counseling*, 11(5), 215–222. <https://doi.org/10.1177/2156759X0801100503>
- Yanık, M. (2018). Ortaöğretimde yapılan okul sporlarının öğrencilerin okula bağlılık düzeyine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 73–78. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000344
- Yusufoğlu, Ö. Ş., & Cerev, G. (2019). Gençlerde aidiyet düzeyinin akademik başarıya etkisi: Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 289–302.

Publishers' Note

IJOSS remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.